

City Deal
Ruimte voor Lopen

Agenda
Stad

RUIMTE VOOR LOPEN

Wethouder
Fotograaf: Eric Fecken

Voorwoord

Er is nog veel te weinig aandacht voor voetgangers. Lopen is ontzettend belangrijk om een stad toegankelijk, levendig, bereikbaar en schoon te houden. En lopen is gezond en de meest duurzame vorm van mobiliteit.
Hiermee wordt al direct duidelijk dat lopen veel beleidsterreinen raakt en dat sommige simpele vragen heel lastig te beantwoorden zijn. Hoe verleid je bijvoorbeeld mensen om te gaan lopen? Wat is een ideale voetgangersstad, hoe ziet die er uit?
Door samen kennis te delen, best practices te laten zien en te experimenteren kunnen we de voetganger meer aandacht en ruimte geven. Ik wil samen met u oplopen om een leergemeenschap te maken van maatschappelijke organisaties, provincies en het Rijk.
City Deals hebben hun waarde als aanjagers van innovatie in steden bewezen. De diversiteit aan partijen en invalshoeken zorgen voor sneller vernieuwen in het denken en doen. Ik zie ernaar uit om met u aan de slag te gaan, en lopen bereikbaar te maken voor iedereen.

Judith Bokhove,

Wethouder Mobiliteit, jeugd en taal gemeente Rotterdam

Inleiding

Het klinkt vanzelfsprekend, maar dat is het niet: lopen in de stad. Lopen draagt bij aan de gezondheid van lichaam en geest, het maakt de stad aantrekkelijker en veiliger én het is beter voor het milieu. Desondanks gaat er in de praktijk vaak weinig aandacht uit naar de voetganger. De City Deal Ruimte voor Lopen gaat hier verandering in brengen.
MMinisteries, maatschappelijke organisaties en steden die 'voorop willen lopen' gaan met elkaar werken aan concrete plannen, innovatieve pilots en experimentele proeftuinen. Door deze samenwerking ontstaat een stevig netwerk waar kennis wordt gedeeld en het lopen op de kaart wordt gezet.

Voordelen van lopen

Lopen draagt bij aan een gezonde, aantrekkelijke en duurzame stad. Een groot deel van de Nederlanders komt niet aan de aanbevolen dagelijkse dertig minuten beweging. Voldoende beweging helpt in de strijd tegen overgewicht, een van de belangrijkste oorzaak van ziekten in Nederland. Daarnaast draagt lopen ook bij aan mentale gezondheid en bewegen geeft een goed gevoel. Bovendien bevordert lopen ontmoetingen. Het bevordert de sociale cohesie en de veiligheid in buurten en wijken en zorgt voor een levendige straat. Daarbij verbetert het ook de lokale economie doordat voetgangers op hun route gemakkelijker gebruik kunnen maken van voorzieningen.
Lopen is een duurzame vorm van stedelijke mobiliteit en maakt ruimte voor een groenere omgeving. Iedere keer dat iemand besluit te lopen draagt hij of zij bij aan sociale veiligheid, schonere lucht en minder geluidsoverlast in steden. Meer te voet doen staat in lijn met andere ontwikkelingen in steden zoals vergroenen en verdichten. Lopen in het groen ervaren mensen als prettig. Bovendien is het in termen van stedelijke ontwikkeling goed voor de klimaatadaptatie: vegetatie draagt bij aan minder hittestress, droogte en overstromingsgevaar.

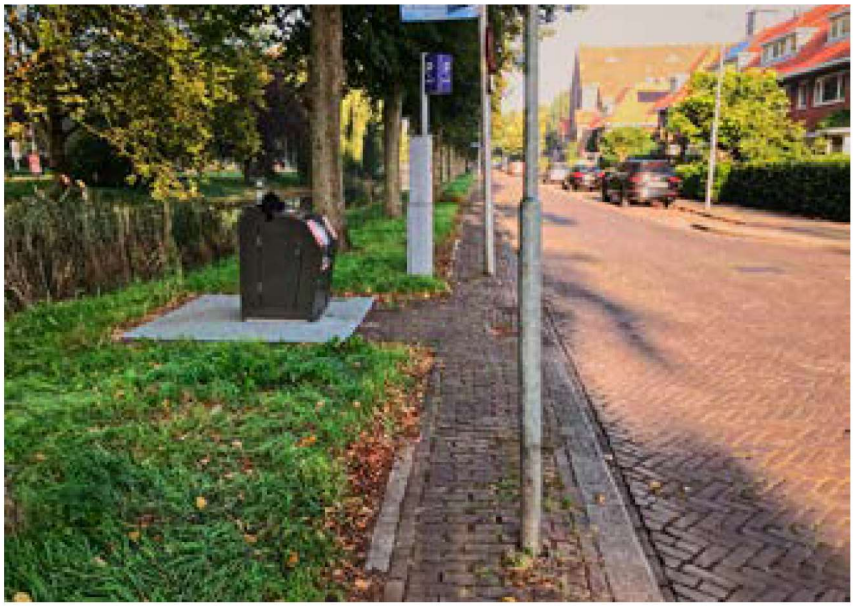
Waarom lopen we niet al veel meer?

Ondanks alle voordelen van lopen krijgt de voetganger weinig aandacht.
Bij de inrichting van steden, het sportbeleid of zelfs bij het maken van een routebeschrijving naar een locatie is de voetganger nog geen factor van belang.

Woekeren met ruimte.

Dat zie je terug op straat: smalle stoepen met plantenbakken, lantaarnpalen, reclameborden en geparkeerde fietsen op de stoep. Ook het gemeentelijk beleid besteedt vaak weinig aandacht aan de voetganger. Dit is een gemiste kans want lopen is van belang voor meerdere beleidsvelden; van mobiliteit tot gezondheids-zorg en het sociale domein.

Obstakels op de stoep

Meer lopen en nabijheid van functies leidt tot een levendige stad. De afgelopen decennia is onze woon-werkafstand verdubbeld. Door betere ov-verbindingen en snelwegen zijn we langere afstanden gaan afleggen in dezelfde reistijd. Ondanks de verbeterde infrastructuur komen we niet sneller ter plaatse. Het College van Rijksadviseurs bracht de publicatie uit: 'Maak van nabij het nieuwe normaal' met een pleidooi voor inzet op het ontwikkelen van voorzieningen dichtbij, om zo de verplaatsing ter voet of per fiets te stimuleren[1]. De coronacrisis heeft bijgedragen aan een herwaardering van de lokale omgeving. Deze trend zet door.

De coronacrisis maakt de urgentie groot, en steden wereldwijd nemen ingrijpende maatregelen die eerder niet voor mogelijk werden gehouden. Maar ook al voor de coronacrisis zetten verschillende partijen de eerste stappen om het lopen als vertrekpunt te nemen bij het ontwerpen van een leefbare en vitale stad.
En dat heeft effect.
Naar mate de woonomgeving aantrekkelijker is om te wandelen, voor recreatie of om onszelf te verplaatsen, lopen we meer. Als er mooie voetpaden zijn worden ze volop gebruikt en wordt de omgeving leefbaarder. Dit is een grote kans: door samen te bouwen aan een leefomgeving die uitnodigt tot lopen dragen we bij aan vele vraagstukken die mensen en steden raken. Er is dus werk aan de winkel. Langzamerhand lijkt de voetganger meer wind mee te krijgen. Actieve burgers, bestuurders en professionals brengen het belang van lopen onder de aandacht. Lopen is een katalysator voor gezondheid van de inwoners, klimaatadaptatie en sociale cohesie. Het is een integrale opgave. Een momentum lijkt te ontstaan om met verschillende overheidsniveaus, maatschappelijke organisaties en ook de samenleving zelf, in te zetten op de voetganger in de stad.
Er zijn nu voorbeeldprojecten nodig om leerervaringen op te doen en te ontdekken wat wel en niet werkt. Vandaar dat in deze City Deal de samenwerking is gezocht met koplopende steden en beleidsverantwoordelijke ministeries, met als doel om samen met andere partijen te experimenteren en kennis op te doen.

[1] College van Rijksadviseurs (2020) Naar een gezonde stad te voet. 28 mei 2020 https://www.collegevanrijksadviseurs.nl/adviezen-publicaties/publicatie/2020/05/28/naar-een-gezonde-stad-te-voet.

Fiets- en voetgangerstunnel in Amsterdam.
Bron: wandelnet Afbeelding

Wandelen in het groen vlakbij huis steeds belangrijker.
Bron: Gemeente Rotterdam

Ruimte voor het rennen van een "daily mile" bij scholen is geen vanzelfsprekendheid
Bron: the daily Mile, onderdeel van JOGG

De 5 doelen City Deal Ruimte voor Lopen

Voor duurzame en gezonde mobiliteit, het bestrijden van eenzaamheid, bevorderen van vitaliteit, samenhang in buurten en wijken, veiligheid, een groene en biodiverse stad: ruimte voor lopen draagt bij aan het welzijn van mens en samenleving.

In de vorm van een City Deal gaan steden samen met ministeries en overige aangesloten organisaties kennis ontwikkelen en experimenteren.

Pioniers op het gebied van voetgangersbeleid gaan samen aan de slag om lopen sterker op de kaart te zetten in stedelijke ontwikkeling. Om meer voet aan de grond te krijgen gaan de betrokken steden, provincies, ministeries, maatschappelijke organisaties en bedrijven experimenteren en kennis opdoen op dit relatief nieuwe onderwerp.

De City Deal heeft ook als doel het creëren van innovaties die aanstekelijk werken en makkelijk te verspreiden zijn, en die snel door andere partijen kunnen worden overgenomen. Dit gaan we doen door te werken aan concrete plannen, pilots en proeftuinen. Het verhaal over maatschappelijke waarde van lopen wordt dankzij deze City Deal bekender in de samenleving. Bovendien bouwen de aangesloten partijen een stevig netwerk op dat ook in stand blijft na afloop van de City Deal.

De CityDeal richt zich op 5 doelen:

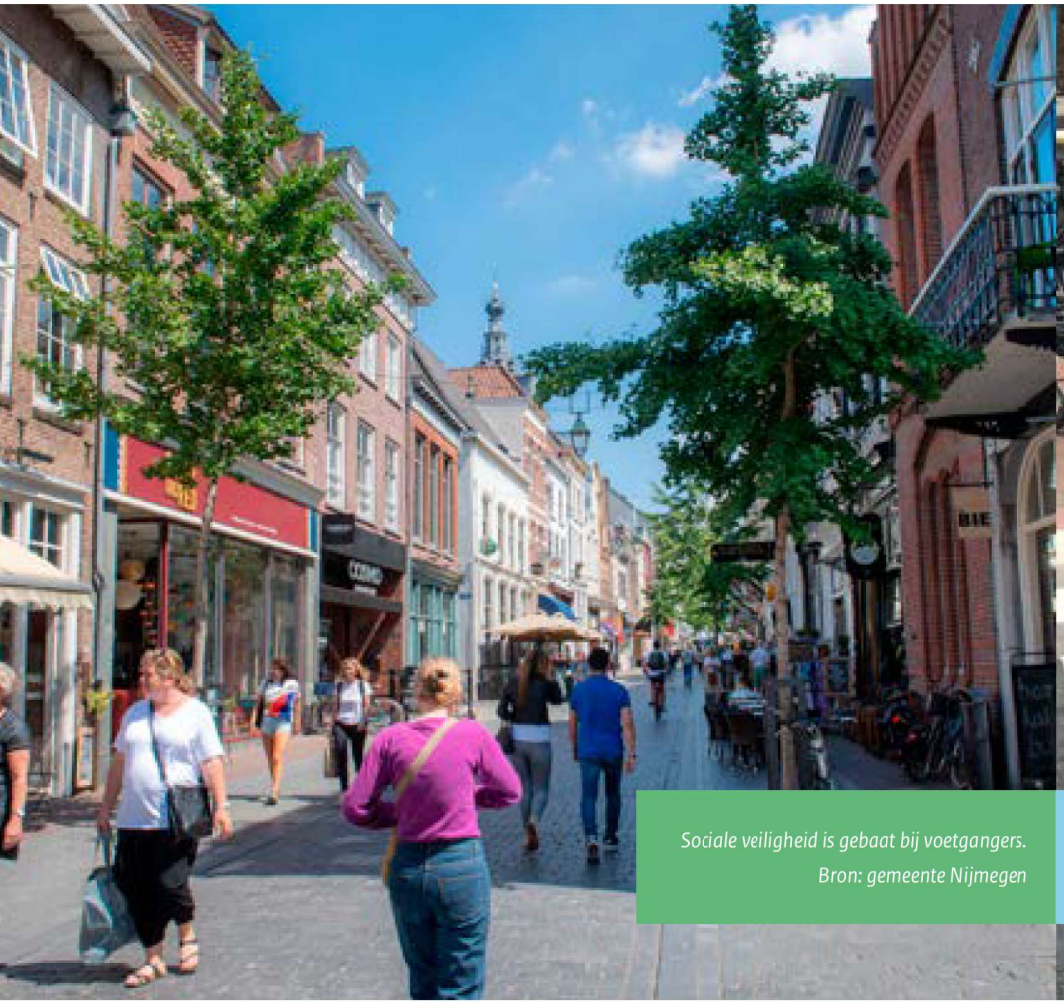
1. **De ideale voetgangersstad**
Het ontwikkelen van kennis over de ideale voetgangersstad als vitale, duurzame, veilige, biodiverse en gezonde leefomgeving door ontwerpend onderzoek, interventies en experimenten;

2. **Samen oplopen**
Het positioneren van ruimte voor lopen als integraal onderdeel van het beleid ten aanzien van ruimte, mobiliteit, recreatie, veiligheid, biodiversiteit, economie, omgeving en gezondheid bij steden, provincies en de rijksoverheid;

3. **Verleiden om te lopen**
Het ontwikkelen van impactvolle strategieën en het creëren van een goed aanbod om te verleiden tot meer lopen en het bevorderen van een gezonde duurzame leefstijl door het doen van experimenten, campagnes en interventies;

4. **Een vitaal stedennetwerk**
Het ontwikkelen van een vitaal stedennetwerk gericht op kennisuitwisseling over lopen en stedelijk gebied;

5. **Innovatie versnellen en verspreiden**
Het creëren van innovaties die aanstekelijk werken, makkelijk te verspreiden zijn en snel door andere partijen kunnen worden overgenomen.
De eerste drie doelen hebben een inhoudelijk karakter en worden vertaald in drie werklijnen (zie hierna). De doelen 4 en 5 zijn meer procesmatig van aard en zijn erop gericht om de impact van de City Deal te vergroten en een structureel karakter te geven.

Sociale veiligheid is gebaat bij voetgangers.
Bron: gemeente Nijmegen

Geparkeerde fietsen op de stoep zijn een obstakel voor veel voetgangers
Bron: gemeente Tilburg

Alleen te voet krijg je echt voeling met de stad

Tilburg maakt meer ruimte voor voetgangers

Lopen. Het is zo vanzelfsprekend dat niemand zich er mee bezig houdt. Daarom zetten steden, departementen en andere partijen zich in de City Deal Ruimte voor Lopen in voor de lopende mens. Of het nu gaat om gezondheid, duurzame mobiliteit of het stimuleren van een loopcultuur. Een van de deelnemende steden is Tilburg. Mario Jacobs, wethouder Openbare ruimte & klimaatadaptatie, Groen, natuur & landschap, Water, Mobiliteit, Omgevingswet vertelt waarom.

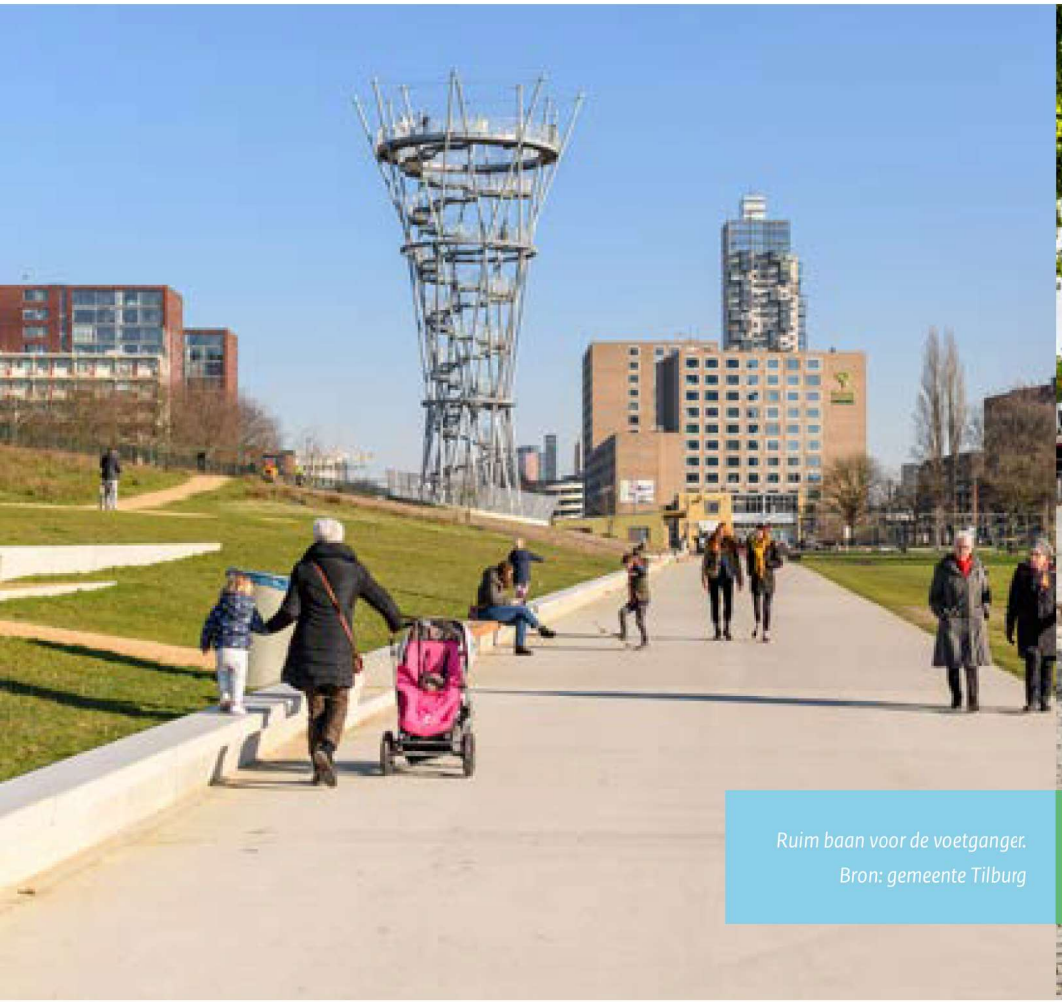
Wat zijn uw ervaringen met lopen?
"Ik woon op loopafstand van het stadhuis, dus ik loop elke dag naar mijn werk. De wandeling naar huis na een werkdag helpt me om af te schakelen, het geeft me rust. Ook in mijn functie als wethouder openbare ruimte loop ik relatief veel door de stad. De enige manier waarop je voeling krijgt met de stad en het functioneren van de openbare ruimte, is te voet of met de fiets. Als je reist met de auto zit je in een cocon, je hebt geen relatie met je omgeving en de mensen om je heen. Als je loopt kom je juist mensen tegen. Dat maken van contact, daar geniet ik erg van."

Waarom zet u zich als wethouder zo in voor dit thema?
"Omdat er zoveel bij komt kijken als je een gebied toegankelijk maakt voor voetgangers. Een straat is bijvoorbeeld zoveel meer dan een weg. Het is een gebied waar we verblijven, waar we elkaar kunnen ontmoeten. Als je op die straat meer ruimte maakt voor lopen, creëer je ook meer ruimte voor kinderen om te spelen. Je maakt het aantrekkelijker voor ouderen om naar buiten te gaan. Dat voorkomt eenzaamheid en het is gezonder. Het hangt allemaal met elkaar samen. Dat sociale element bij het toegankelijk maken van een gebied voor voetgangers vergeten we wel eens."

Wethouder Mario Jacobs van Tilburg.

Hebben we volgens u onvoldoende oog voor voetgangers?
"Ja, zowel in Tilburg als in de rest van Nederland. Onze ambitie hier in de stad is om ervoor te zorgen dat de openbare ruimte toegankelijk wordt voor iedereen. Voor jong en oud, voor mensen met of zonder beperking. Iedereen moet er gebruik van kunnen maken. Iedereen moet een ommetje kunnen lopen. Het heeft me tijdens de afgelopen coronaperiode verbaasd hoeveel mensen het lopen hebben ontdekt. Ineens zie ik mijn buren, die altijd overal voor de auto pakken,

Ruim baan voor de voetganger.
Bron: gemeente Tilburg

Ruimte voor lopen in Tilburg langs het water.
Bron: gemeente Tilburg

een rondje lopen na het eten. Je ziet veel meer mensen dan voorheen gebruik maken van de openbare ruimte. Dan zie je ze ook opletten hoe aantrekkelijk hun omgeving is. Het lopen zelf is heel gezond, maar de inrichting van de openbare ruimte bepaalt hoe fijn je je voelt. Het zit al tussen de oren hier op het gemeentehuis, nu moeten we dat ook voor elkaar krijgen op straat."

Wat bedoelt u daarmee?
"Dat we bij een herinrichting aan de voorkant meer rekening houden met voetgangers. Denk aan bredere of toegankelijke stoepen, waar ouderen met rollators en mensen met kinderwagens makkelijk en veilig kunnen lopen. We moeten uitkijken dat we ons niet blindstaren op de gezonde dertigers bij herinrichtingsplannen, maar ook oog houden voor bijvoorbeeld kinderen van acht of oudere mensen. Het zit hem in kleine dingen. Kijk bijvoorbeeld naar een wegomleiding. Voor auto's is het perfect geregeld hoe ze moet omrijden, voor fietsers meestal ook, maar voor voetgangers is het lang niet altijd duidelijk. Dat is ook in Tilburg het geval. Wat wij dan willen is dat er ook een goede, veilige omleidingsroute komt voor voetgangers. Je wilt niet dat ouderen met een rollator op de weg moeten lopen, toch? Het klinkt simpel, maar dat is het niet. Juist in dit soort kleine dingen zie je hoe een stad omgaat met voetgangers."

Hoe gaat Tilburg met hen om?
"Eerlijk gezegd is Tilburg van oudsher echt een autostad. We maken langzaam een omslag in het activeren van andere vormen van mobiliteit en we werken aan een vriendelijker straatbeeld dat de Tilburger uitnodigt tot meer bewegen. Zodat deze gezonder wordt of blijft."

Wat is de grootste potentie of kans voor Tilburg als het gaat om meer ruimte voor lopen?
"Ik denk dat de grootste potentie in Tilburg is dat we de voetganger hier in het gemeentehuisserieus nemen. Dan volgt de rest vanzelf. Dus ook zorgen dat de mensen die werken aan het onderhoud de voetgangers serieus nemennemen. Daarin zit de potentie, in plaats van in een megalomaan project. Het gaat om een cultuurverandering. Dat geldt dus voor iedereen. Ook de horeca-eigenaar moet aan de voetganger denken als hij zijn terras uitbouwt op de stoep, of de aannemer die met zijn busje de stoep blokkeert. Hoe krijg je dat voor elkaar? Door ze erop aan te spreken dat ze meer aandacht hebben voor fietsers en voetgangers. We kunnen het bij de aannemers die we inhuren bijvoorbeeld opnemen in de aanbesteding. Dat kun je dan controleren. Bij horeca en winkels gaan we vooral in overleg met de organisaties die hen verenigingen.

Buiten sporten steeds populairder

Praat u met de andere wethouders binnen het college over het belang van lopen, en wat zij daarin kunnen betekenen vanuit hun portefeuilles?
"Ja, ik spreek er ook over met andere wethouders. Met name met mijn collega van gezondheid. We hebben immers het gezamenlijke doel om Tilburg gezonder te maken. Daarvoor moeten we de openbare ruimte zo inrichten dat de Tilburger meer gaat bewegen. Hoe langer ouderen naar buiten kunnen, hoe gezonder dat is. We willen bijvoorbeeld meer beweegaanleidingen aanleggen, zoals speeltoestellen en bankjes. We zijn nu bezig met het aanleggen van zogeheten zilverroutes, dat zijn wandelmogelijkheden rond verzorgingstehuizen, waar genoeg bankjes staan voor ouderen om even uit te rusten en elkaar te ontmoeten. Met scholen doen we iets soortgelijks. We organiseren schouwen met kinderen. Zij vertellen hoe ze zich voelen in de openbare ruimte rond hun school. Hoe veilig voelen ze zich bij het fietsen en spelen? We betrekken ze er echt bij."

Wat hoopt u te bereiken met deelname aan de City Deal?
"Wat onze deelname aan de City Deal Ruimte voor Lopen moet opleveren is dat we met de andere steden vooral van elkaar kunnen leren. Los van de City Deal waren we hier in Tilburg hier natuurlijk al mee begonnen. We hebben het International Charter for Walking ondertekend en daarmee aangegeven dat we lopen een prominente rol geven in ons beleid. Ik zie de City Deal dan ook vooral als vehikel om te leren van anderen. En niet opnieuw zelf het wiel te hoeven uit te vinden. Ik vind het ook heel positief dat dit onderwerp ook bij het ministerie op de agenda staat. Ook andere steden zien in dat het essentieel is om ruimte te maken voor lopen in de stad. Ik denk dat dit Tilburg verder vooruit helpt. We moeten het nu wel waarmaken. Dat we het Charter hebben ondertekend helpt daarbij, je committeert je aan een breder geheel, het houdt je scherp. Dat geldt ook voor de City Deal. Als je ondertekent ga je ervoor. Je moet de stappen zetten die je aankondigt."

Hoe ziet u Tilburg over tien jaar wat betreft lopen in de stad?
"Tilburg is dan een gebied waar overal ruimte is voor lopen. Een gebied dat ontzettend prettig voelt, en dat mensen verleidt om de deur uit te gaan. We zijn nu flink bezig om meer groen aan te leggen. Dat moet koelte bieden voor warme perioden, zoals afgelopen zomer. Ook maken we groenverbindingen, zodat je als wandelaar vanuit de stad zo naar het buitengebied van de stad kunt lopen. Het was verrassend hoeveel mensen tijdens de coronatijd dat buitengebied hebben gevonden om te wandelen en te fietsen. De waardering voor dat gebied is echt gegroeid. Ik hoop dat het zo blijft. Tilburg op die manier inrichten kunnen we overigens niet alleen als gemeente. Daar hebben we de hulp van de Tilburgers bij nodig."

Rotterdam City Lounge: kwaliteitsverbetering, verdichting & vergroening leidt tot langere verblijftijd Rotterdam centraal (credits - Peter Schmidt) Bron: gemeente Rotterdam

Werklijnen

De City deal partners gaan aan de slag met 3 werklijnen:

1. De ideale voetgangersstad: inrichtingsprincipes, routestructuren en hoe maak je ruimte voor lopen
2. Samen oplopen: organiseren van integraliteit
3. Verleiden om te lopen: samenwerken aan nudges, events en campagnes.

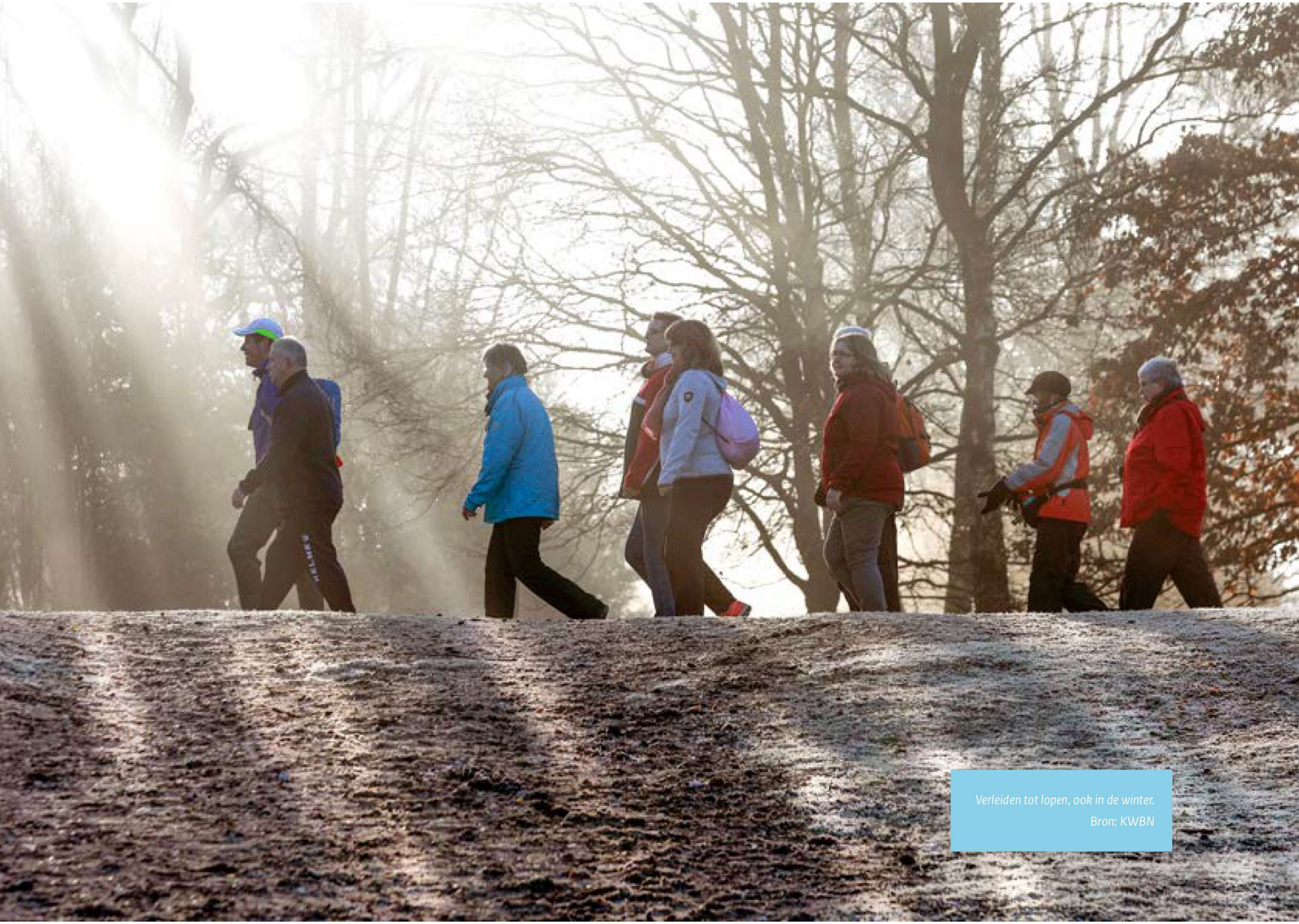
Werklijn 1: de ideale voetgangersstad

In deze werkgroep wordt geëxperimenteerd met de stad van de toekomst. Bij de inrichting van de fysieke leefomgeving moet de voetganger een volwaardige plek krijgen in het ontwerp- en afwegingsproces. Om een ideale stad voor voetgangers te kunnen ontwikkelen is er nog veel data nodig over de voetganger. Met behulp van zowel kwantitatieve als kwalitatieve data komen we erachter wat verbeterd kan worden. Zo weten we dat fietsen regelmatig geparkeerd staan op de stoep, dat containers die wachten om opgehaald te worden het trottoir kunnen blokkeren en dat zelfs auto's vaak deels op de stoep geparkeerd staan. Deze hindernissen verminderen het gebruiksgemak van de voetpaden. Ouderen met rollators en mensen met kinderwagens kunnen hier lastig langs. Het ontwerp van de stoep en de regelgeving is van groot belang. Met een integraal ontworpen stedelijke omgeving kunnen we de samenleving verleiden om meer te gaan lopen.

Binnen deze werklijn staan de volgende ontwikkelvragen centraal:

- Hoe maken we letterlijk ruimte voor de voetganger op straat. Wat betekent de ruimteclaim voor lopen ten opzichte van andere ruimteclaims? Hoe verdeel je de ruimte? Hoe prioriteer je? Wat is het basisniveau van de openbare ruimte voor een voetganger?
- Welke kennis is nodig om te ontwerpen aan de ideale stad voor de mens te voet? Er is nog nauwelijks iets in beeld over de voetganger als modaliteit. Welke cijfers en data zijn nodig, zoals voetgangersstromen en aantallen?
- Gebiedsontwikkeling (nieuw en bestaand): hoe zien in de ideale voetgangersstad woongebieden, werkgebieden en stationsomgevingen eruit en blijft het onderscheid tussen deze gebieden wel bestaan?
- Hoe integreer je het ov-netwerk en lopen en hoge kwaliteit voor de voetganger: op wijkniveau verbindingen leggen tussen bushaltes en voorzieningen. Hoe ontwerpen we voor lopen in de stationsomgeving van de toekomst?
- Wat zijn de kosten en baten van voetgangersbeleid? Welke voordelen heeft een goed voetgangersbeleid?

Verleiden tot lopen, ook in de winter.
Bron: KWBN

Werklijn 2: samen oplopen: organiseren van integraliteit

In deze werkgroep gaan we ervaringen uitwisselen en experimenteren met verschillende manieren van integraal werken. Lopen is in potentie een succesvol samenbindend middel. Toch is het zoeken naar manieren om het concreet vorm te geven. Hiervoor is er binnen overheidsinstanties interne draagkracht nodig. Ook het betrekken van de doelgroep, de inwoners, bij het beleid hoort hierbij. Lopen raakt veel verschillende beleidstakken: sport, gezondheid, groen, recreatie, mobiliteit en ruimtelijke ordening. Hoe zorg je ervoor dat dit onderwerp goed landt binnen de organisatie? Lopen lijkt op dit moment bij overheden op veel verschillende manieren belegd te zijn. Dit raakt ook aan agendering: zorgen dat het management en bestuur van deelnemende organisaties overtuigd raken van het belang doordat lopen als beleidsthema zichtbaarder wordt en de waarde evident. Hoe zorg je ervoor dat de waarde van lopen ook wordt gezien in de politiek?

Hierbij staan de volgende ontwikkelvragen centraal:

- Lopen is voor de meeste steden een nieuw onderwerp en het roept binnen de organisatie zowel positieve als negatieve reacties op. Daarnaast herkent een groot deel van de collega's het überhaupt nog niet als beleidsvraagstuk. Hoe organiseer je een effectieve lobby en bewustwording, zowel ambtelijk en bestuurlijk? Hoe krijg je collega's, management en bestuur enthousiast om mee te werken? En bij wie leg je vervolgens de verantwoordelijkheid?
- Lopen raakt bijna alles: van mobiliteit tot welzijn, van recreatie tot gebiedsontwikkeling. Hoe organiseer je de inzet en hoe slecht je de grenzen tussen beleidsthema's? Hoe leg je bijvoorbeeld de verbinding tussen het domein van omgeving, ruimte en mobiliteit met gezondheid? Hoe zorg je dat lopen een vast onderdeel is van het mobiliteitsbeleid, en dat voetgangers bij alle beleidsterreinen worden genoemd? Hoe veranker je de ambitie 'ruimte voor lopen' in de gemeentelijke begroting?
- Welke nieuwe rollen ontstaan in de gemeentelijke organisatie? Is dat de mobiliteitsadviseur lopen, de loopplanoloog, de stadsergonoom, loopcoördinator, programma coördinator lopen?
- Lopen is beleidsmatig goed verankerd en vastgesteld in de gemeenteraad. Maar hoe maak je de vertaalslag van beleid naar praktijk, waar te beginnen? Vertaling van data naar visie naar uitvoering op straat. Is er een 'routekaart' te ontwikkelen voor steden om loopproblemen op te lossen en kansen te verzilveren?
- Hoe is verdeling van bevoegdheden over de overheden, wie pakt welke rol, wat betekent dit voor financiën, samenwerking, agendering et cetera.
- Om de verschillende partijen mee te krijgen is het belangrijk om in kaart te brengen wat de maatschappelijke meerwaarde van lopen is. Welke methoden zijn hierbij effectief en praktisch inzetbaar?

WANDEL NAAR JE WERK DAG '21

WERKEN BEWEGING

The Daily Mile is een voorbeeld van het aanmoedigen van lopen onder de jeugd.
Bron: the Daily Mile, onderdeel van JOGG

Werklijn 3: verleiden om te lopen

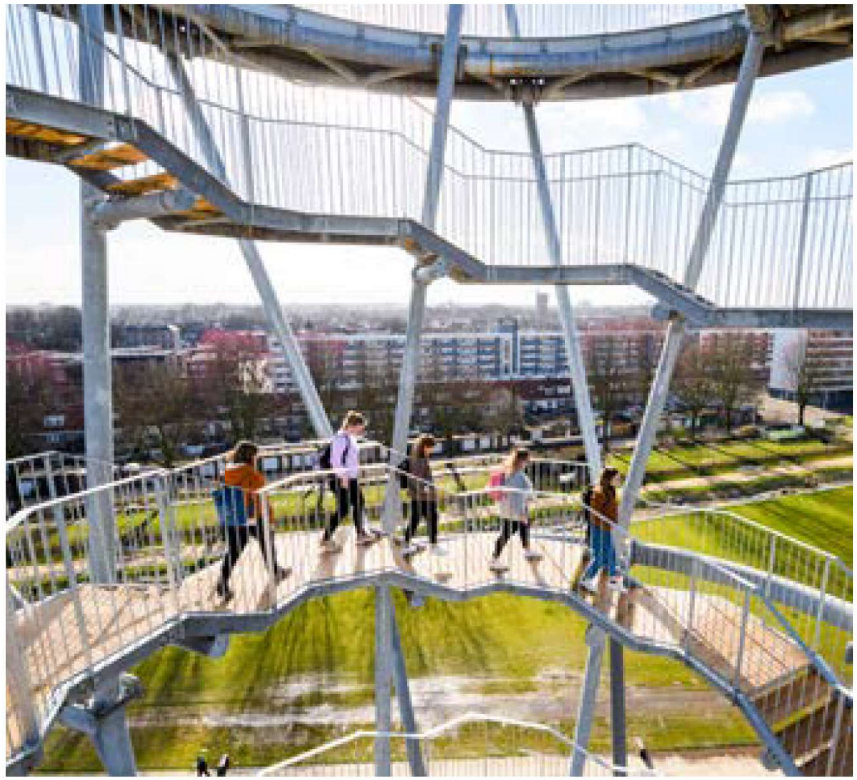
Lopen stimuleren: het gebeurt en kan nu al. We zoeken in deze werklijn naar interventies die slagen om mensen daadwerkelijk meer te laten lopen, en die ook op andere plekken kunnen worden ingezet. Waar in werklijn 1 de focus ligt op ontwerp, inrichting en infrastructuur, gaat werklijn 3 over het daadwerkelijk stimuleren van (groepen) mensen om meer te lopen.

Binnen deze werklijn gaan steden en organisaties van elkaars goede voorbeelden en initiatieven leren. Maar er wordt ook geëxperimenteerd met nieuwe initiatieven, waaruit vervolgens lessen getrokken worden.

Ervaringen met campagnes, events en nudges leveren waardevolle inzichten op voor het beleid. Daarnaast kan kennis uit de gedragswetenschap ingezet worden om mensen te verleiden tot lopen. Door een brede coalitie van gemeenten kunnen slimme combinaties gemaakt worden.

De volgende ontwikkelvragen staan centraal:

- De helft van de Nederlanders voldoet niet aan de (lage) beweegnorm. Hoe kan lopen bijdragen om deze wel te halen, en welke interventies werken hierbij goed?
- Hoe kan lopen onderdeel worden van werken?
- Hoe kan de voetganger meer in de keten worden meegenomen: voor- en natransport?
- Data: kunnen we op landelijk niveau een tool ontwikkelen om meer te weten te komen over (het gedrag van) de voetganger?

Aantrekkelijke manier om inwoners aan het lopen te krijgen in Tilburg
Bron: gemeente Tilburg

Experimenteren met lopen tijdens de city deal

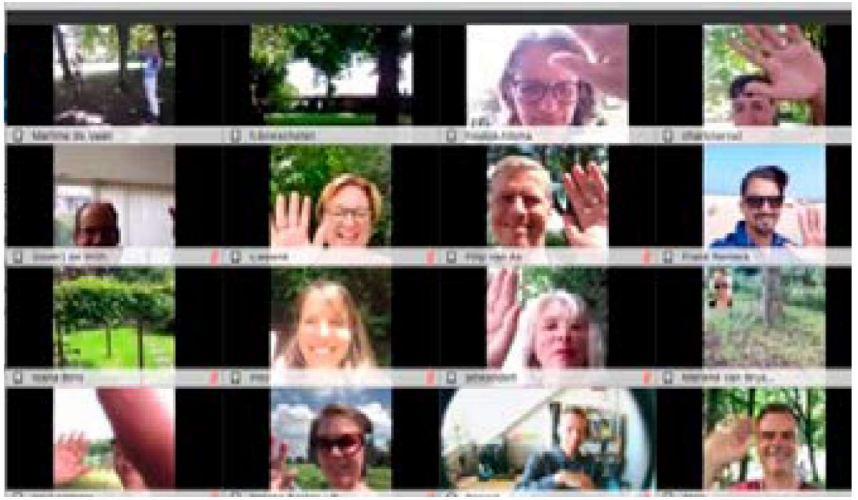
Zelf experimenteren en het goede voorbeeld geven. Onder het mom van 'practice what you preach' organiseerde de City Deal Ruimte voor Lopen het eerste online walking webinar. Deelnemers aan de walking webinars luisteren al wandelend door hun eigen buurt naar inspirerende sprekers. Tijdens deze sessies zijn verschillende aspecten van lopen besproken: de verbinding tussen wandelen in de stad en in het buitengebied, samenwerking tussen verschillende overheidslagen en het verbinden van verschillende beleidsterreinen waarin de voetganger een rol speelt.

Tijdens de walking webinars vertellen sprekers persoonlijke verhalen over hun idee bij lopen. Riette Bosch, stedenbouwkundige bij het Rijksvastgoedbedrijf, legt de link met de wetenschappelijke achtergrond van vakspecialisten als Jane Jacobs: "ruimtelijke ontwikkeling in steden moet aansluiten bij het dagelijks leven van de bewoners." Lopen is een onderdeel dat vaak over het hoofd wordt gezien. Wanneer de ruimtelijke puzzel te complex dreigt te worden en we het perspectief op ooghoogte dreigen te verliezen, dan zou Bosch graag zien dat vakgenoten zich vaker afvragen 'What would Jane Jacobs do?' Zelf kijkt ze met nieuwe ogen naar haar eigen woonomgeving sinds de "coronahond" zijn intrede heeft gedaan in huis.

Tijdens de coronacrisis werden rondjes door de buurt en door groengebieden heel populair. Stedelingen lijken hun wijken te herontdekken. Frank Reniers, Programmamanager van Agenda Stad, stelt dat wij mensen niet alleen walking beings zijn, maar ook social beings. En deze twee gaan zelfs in tijden van corona goed samen. Door eens niet een Zoom-meeting maar een 'ouderwetse' belafspraak in te plannen kan je tegelijkertijd wandelen en praten. Telefoneren zorgt zelfs voor extra alertheid omdat je alleen je gehoor kan gebruiken.

Ook Taco Jansonius (mobiliteitsmakelaar in het Utrechtse Werkspoorkwartier) en Ioana Biris (oprichter Nature Desks) vertellen over hun persoonlijke ervaringen met lopen. Jansonius vertelt over hoe hij al jaren geleden samen met vrienden lange wandelingen van Utrecht naar Amsterdam inplande. Maar ook hoe hij meedeed aan de Nightwalk Werkspoor in Utrecht, waardoor hij het Werkspoorkwartier eens op een andere manier leerde kennen. Ioana Biris vertelt hoe ze ervan geniet om samen met haar kinderen te wandelen door de buurt. Tijdens het lopen ontdek je niet alleen allemaal leuke straatjes maar het is ook een moment om te praten. "Je hebt tijd om goed te luisteren, om uitgebreid iets te vertellen en om op talloze nieuwe ervaringen te reageren. We zijn een 'walking family' geworden".

De eigen ervaringen en experimenten leveren waardevolle inzichten op. Telefoontjes wandelend doen, lunchwandelen tijdens de werksessies, al dan niet online, weetings en walkshops: we gaan volop experimenteren met lopen tijdens het werken aan de City Deal.

Wandelende deelnemers tijdens het walking webinar van de City Deal Ruimte voor Lopen

Vanuit de stad ben je vaak sneller dan je denkt in de natuur, waar veel mooie wandelpaden te vinden zijn

Colofon

City Deal & Agenda Stad

Met de sluiting van City Deals committeren ambitieuze steden, rijksoverheid, maatschappelijke en private partijen zich om op specifieke stedelijke opgaven tot nieuwe oplossingen te komen. De lerende samenwerking tussen deelnemers en de experimenten die zij uitvoeren staan hierbij centraal. Gedurende de looptijd van de City Deal worden nieuwe aanpakken en werkwijzen getest en ontwikkeld om vervolgens bij succes breder te verspreiden. De werkwijze van Agenda Stad is opgenomen in het huidige regeerakkoord, draagt bij aan de doelstellingen van de Sustainable Development Goals en wordt beschouwd als vorm van bestuurlijke vernieuwing.

Platform Ruimte voor Lopen

Het Platform Ruimte voor Lopen is in 2019 opgericht vanuit de behoefte om goede voorbeelden en kennis te delen tussen gemeenten. Bovendien hebben de aangesloten gemeenten het doel om een loopagenda op te stellen met lange termijn doelstellingen. Om de doelstellingen naar een hoger niveau te tillen, is het platform de samenwerking met Agenda Stad aangegaan.

Partijen City Deal Ruimte voor Lopen

Rijk

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Rijksvastgoedbedrijf
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

staatsbosbeheer

Provincies

provinsje fryslân
provincie fryslân

Gemeenten

Gemeente Leeuwarden

Nijmegen

Gemeente Rotterdam

GEMEENTE TILBURG

Zwolle

Gemeente Groningen

Gemeente Amsterdam

Kennisinstellingen en private partijen

PLATFORM31

kennisplatform CROW

kenniscentrum sport & bewegen

Arcadis

Maatschappelijke organisaties

ALLES IS GEZONDHEID

Wandelnet
Startpunt voor wandelend Nederland

kWbn

GEZOND NATUUR WANDELEN

NATURE DESKS

I'M BINCK

Fietsersbond

WERKEN BEWEGING

Winkelstraten al vaker het domein van voetgangers.
Bron: gemeente Nijmegen

Dit is een uitgave van:

De City Deal Ruimte voor Lopen

Agenda Stad

December 2020